

U našim se dječjim vrtićima posljednjih godina događaju novi kvalitativni pomaci. Promjene utemeljene na humanističko-razvojnim pristupima i razvojno-primjerenjosti praksi više nisu samo slovo službenog dokumenta nego sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa u radu s predškolskom djecom.

Intenzivnija stručna usavršavanja kao i kunikulumi te ostali priručnici za rad, skupovi predškolaca i zbornici radova uz naš časopis doprinose u velikoj mjeri pozitivnim kvalitativnim promjenama koje kreću odozdo, iz baze, iz dječjeg vrtića i odgojne skupine.

Koncepcija razvoja predškolskog odgoja i Programsko usmjerenje su otvorili put raznim koncepcijama, inicijativama i odgojno-obrazovnim idejama te se predškolska praksa prepoznaje kao demokratska i pluralistička. Primjenjuju se Montessori i Waldorf programi, Korak po korak, Zimmer i Reggio koncepcije, pristupi kao Dječja kuća, Vrtić u skladu s dječjom prirodom i sl. Redovan se rad obogaćuje programima inkluzije, integriranim programima za: darovitu djecu, sportske aktivnosti, rano učenje stranog jezika; kompenzacijskim programima za romsku djecu, igraonicama i savjetovnim programima za unapređivanje roditeljstva i dr.

Nažalost, mnogo toga još nema službenu verifikaciju, što se pojavljuje kao prepreka uspostavljanju kontinuiteta u primjeni određenog programa ili koncepcije, a povlači za sobom i poteškoću organiziranja daljnje adekvatne edukacije odgojitelja koji su se opredijelili. Na primjer, Montessori ili Waldorf odgojitelji/učitelji koji su se osposobljavali izvan Hrvatske teško ili nikako mogu provesti postupak nostrifikacije stečene diplome. S druge pak strane fakulteti zaokupljeni svojom egzistencijom i zatvorenom organizacijskom strukturom, ne nude mogućnost adekvatnog osposobljavanja u Hrvatskoj, iako imaju ili vlastite stručnjake ili ljude koji mogu dovesti stručnjake iz inozemstva. Za sada se jedino Montessori i Waldorfsko društvo, te POU Korak po korak trude organizirati tečajeve i osigurati koliko toliko stabilan sustav osposobljavanja. Npr. Korak po korak koncepcija usprkos širokoj prihvaćenosti i praktičnoj primjeni u vrtićima po cijeloj Hrvatskoj, te potpune usuglašenosti s Programskim usmjerenjem, jasnim teorijskim okvirim i kunikulumom, još nema konačnu službenu verifikaciju (ima preporuku Ministarstva prosvjete i športa za primjenu u vrtićima i školama). Ova činjenica postaje prepreka daljnjem razvoju Korak po korak koncepcije, tim više što se formalno ne omogućuje odgojiteljima i vrtićima akreditacija i licenca za navedeni program, iako je takav sustav već oformljen na međunarodnoj razini i primjenjuje se u nekim zemljama, kao npr. u Sloveniji.

I tako, radi inercije, sada više ni neznam čije - valjda svačije i sveopće, volja prakse da primjenjuje različite programe i koncepcije ostaje površna, kratkoročna i nerazvojna. Imamo li mi pravo na čekanje i vječna opravdanja da je netko drugi kriv za stanje koje imamo?

Jer, kvalitativni se pomaci mogu vrlo brzo pretvoriti u kvalitativno nazadovanje, ako se sustav ne pobrine za nove oblike motivacije i dodatno poticanje stručnih djelatnika na stručno usavršavanje. Zadovoljstvo zbog promjena koje su dovoljne samim odgajateljima ili sreća zbog zadovoljnije djece u grupi je kratkog daha, ako se ne omogući da se dobije nešto više – priznanje okoline, službeno uvjerenje ili potvrđnica za dobar rad. Za osobni je napredak ljudima uz osobno zadovoljstvo potrebno i priznanje javnosti.

Krajnje je vrijeme da se:

- u sustavu prihvate i verificiraju svi programi i koncepcije koji su primjeni, a nisu u suprotnosti s potrebama, mogućnostima i interesima djece i njihovih roditelja**
- omogući osposobljavanje za razne međunarodno prihvaćene programe i koncepcije u našoj zemlji,**
- omogući daljnje napredovanje, shodno opredjeljenju odgojitelja, ostalih stručnih djelatnika i predškolskih ustanova**
- da se legalizira osnivanje i imenovanje stručno–razvojnih centara i vježbaonica**
- da se uvede vrednovanje stručnog usavršavanja – obveznim, limitiranim godišnjim bodovanjem**
- da se utvrde postupci akreditacije i dobivanja i zadržavanja licence (dopusnice) zvanja.**

Prihvaćanje bi ovih prijedloga omogućilo daljnji razvoj demokracije i pluralizma. Štoviše, označilo bi pomak od sustavnog pluralizma prema pedagoškom pluralizmu i približilo bi nas razvijenim zapadnoeuropskim zemljama u kojima se i u državnim i privatnim odgojno–obrazovnim ustanovama dopušta alternativa, tj. primjena različitih programa, koncepcija i ideja.

U ovom smo broju skupili skoro gotovo sve priloge iz samo jednog vrtića, i to namjerno. Praćenje razvoja djece je kvalitativni izazov! Mogu li odgojitelji biti zadovoljni i, čak štoviše, sretni kad se pred njih postavi takav zadatak? Nije li hrabrost snimati rad u svojoj grupi i zatim to poslati roditeljima kao kućni video na gledanje. Prvi dani djece u vrtiću za stručnjake otvaraju problem prilagodbe. Kako učiniti iskorak i takav problem privatiti kao razvojan, prirodan, tipičan za sve situacije koje su drugačije od uobičajenih – pripremanje prijema djece, praćenje i analiziranje je poziv za sve: odgojitelje, roditelje, stručni tim ... Vrtić koji smo prezentirali je model zajedništva, suradnje, izbalansiranih uloga, podijeljenih odgovornosti ... svih koji sudjeluju u odgoju djeteta. Kako žive prava djece, kako se prepoznaje osobnost djeteta, kako prepoznajemo standarde kvalitete vlastitog rada?– to su pitanja na koje vam ovaj primjerak časopisa daje odgovore – i to na primjeru jednog vrtića.

Urednica
Mira Kunstek, prof.